

ចាងហ្វាន- វៃភ្នំក្តី ចោទចម្លើយចូលស្តាប់សេចក្តី
យើងតុលាការនៅក្រោមបង្គាប់ច្បាប់ ដែលយើងនឹងកាត់
សេចក្តីនេះត្រូវកាត់តាមភក្តីច្បាប់របស់ខ្លួនឲ្យជឿប តាមពាក្យ
ចោទនឹងពាក្យចម្លើយ យើងបានជឿបហើយឃើញថាភ្នំ
ក្តីមួយប្រកាន់ មួយប្រកែក ត្រូវយកសាក្សីរូបពេញកំឡាំង
ទាំងសង្គ្រាម ចោទយកខ្លួនឯងជួយជាសាក្សីត្រង់នេះច្បាប់
មិនហានបង្គាប់,,

ចម្លើយមានសាក្សីរូបឆ្លើយសមប្រកបតាមអាង

យើងតុលាការត្រូវយកច្បាប់ជាប្រមាណ ព្រោះយើងគ្មាន
ញាណសម្លឹងឲ្យជំនុំជំនុំ ខាងណាត្រង់នឹងរៀបបានទេ
ត្រូវតែយកតាមកំឡាំងភ្នំក្តី ដែលមានសាក្សីជួនបរិបូណ៌
ចូល ៗ ឯរឿងនេះសោត ក៏ជាការច្នៃកុស្តរឿងធម្មតា
តុលាការបានទាំងចិត្តជាសុបរិកយុត្តិធម៌ មិនលុះតាមអត្ត
ភិទាំងប្រការ គឺ ឆន្ទា ទោសា ភយា មោហា លំ

អៀងចូលទៅខាងណាទេ ។

វិធីប៉ុយសេចក្តី

ឲ្យចម្លើយឈ្នះចោទ ត្រូវបដិសេធបណ្តឹងចោទជា
អសារ ហើយឲ្យចោទបន្តិច្នៃដ្ឋត្រាដែលប្រដាប់ ព្រម
ទាំងប្រដាប់ក្តី នឹងឲ្យសន្តិសុខចិត្ត មិនលុបខ្មាសស្រីជាចុង
ចម្លើយ ភាបចំខ្លួនដូចហានតាមលំដាប់ ចាត្រាក្រមស
ភយា តែត្រូវបើកទូរណ៍ ៣ ខែគិតទាំងពីរថ្ងៃកាត់
សេចក្តី ។

ប៉ុន្តែតាមលេខាតុលាការ

ហ្វាន- ចោទព្រះគេដព្រះតុលាការ បានវិធីប៉ុយសេចក្តី
នេះ ត្រូវណាស់ តែត្រូវនឹងច្បាប់ ទៅមិនទាន់ត្រង់ក្តី
គតិយុត្តិធម៌នឹងគតិលោកទេ ព្រះគេដព្រះតុលាការនឹងយក
ច្បាប់ជាប្រមាណមិនទាន់ត្រូវទេ ក្នុងនឹងយកគតិធម៌ជាប់

ជុត ភតិលោកបន្ទាប់ ភតិច្បាប់ជាចុង ព្រោះគ្រប់
ប្រទេសក្នុងលោក ប្រើច្បាប់មិនដូចគ្នាទេ មានខុសគ្នា
ច្រើនណាស់ ឯភតិធម៌មិនចេរខុសគ្នា ។

គតិធម៌នោះយ៉ាងណាបានជាថាមិនខុសគ្នា

ពោលខ្លះ កើតមកជាមនុស្សប្រុសត្រូវតែស្រឡាញ់
សេចក្តីសុខដូចគ្នា គ្មាននរណាប្រាថ្នាថាចង់បានទុក្ខទេ ការ
មិនបៀតបៀនគេឲ្យគេមានទុក្ខ ទើបជាធម៌រៀបបូកក្រក់
គ្មាននរណាស្រឡាញ់សោះ ចំពោះគេស្រឡាញ់តែគ្រង
នឹងល្អ ។

ខ្ញុំបាទស្រឡាញ់ណាស់ បានជាប្តឹងសុំឲ្យព្រះគេជ
ព្រះគុណរកឲ្យឃើញគ្រងនឹងរៀប ឥឡូវព្រះគេជព្រះគុណ
ជាគ្មានញាណចក្ខុបានយកច្បាប់ជាប្រមាណ ឯចំណែក
ខ្ញុំបាទយល់ថា ញាណចក្ខុមានគ្រប់
គ្នាគាំងអស់ ខុសតែមានច្រើននឹងតិចប៉ុណ្ណោះ សូម្បី

សត្វតិរច្ឆានក៏ដូចជាមានវិវា បានជាស្រមោចវាវាវាវា
ស្តារឃើញ ឯរឿងខ្ញុំបាទគួរព្រះគេជព្រះគុណនឹកចូលខ្លះ
ជាហេតុដូចម្តេចបានជាខ្ញុំបាទជាមនុស្សរិកលចរិត គួរនឹង
ស៊ើបឲ្យល្អិតក្រៅតែដឹង ការស៊ើបទៅដឹងហ្នឹងហើយជា
គន្លងដើរទៅកាន់ញាណចក្ខុនោះ ឯព្រះច្បាប់សំរាប់វិន
ដី លោកគ្រាន់តែគាំដីជាគោលចារិកឲ្យជាច័ញ្ចញ្ជឹក
គោតខ្លាច មិនមែនឲ្យគុណការ ប្រើវាណាចខ្លួនឲ្យស្មើ
នឹងច្បាប់នោះ កាលណា លោកឲ្យប្រើតែវេប្រាថ្នាខ្លួន
របស់ខ្លួនជាប្រមាណ ។

ខ្លួនត្រូវប្រើសត្តានចិត្ត ឲ្យត្រង់ក្នុងយុត្តិធម៌ បើ
សេចក្តីទុក្ខចាស់ឲ្យគិតសោធនស៊ើបសម្រេចការត្រាតែភ្នែកយល់
ស្គាល់ទៅខ្លះ ។

រឿងខ្ញុំបាទ ៗ ចង់ឲ្យលោករកឲ្យឃើញច្បាស់
ថាខ្ញុំបាទនេះជាមនុស្សរៀប ប្តឹងបង្គាប់គេ បើឃើញ

សេចក្តីរៀបរយនោះ លុះតែខ្ញុំបាទទទួលដឹងថាខ្លួនរៀបរយ
 រួចសឹមយកសេចក្តីឃើញនោះ ទៅបំពេញលើសេចក្តី
 គ្រង់ខាងចម្លើយដោយកំឡាំងសាក្សីទៀត ដូច្នោះទើប
 សមគួរ នឹងគតិយុត្តិធម៌ ពេលនេះព្រះរាជព្រះគុណ
 គ្មានកតិយុត្តិធម៌រៀបគ្រង់ខាងខ្ញុំសោះ ស្រាប់តែកាត់ឲ្យ
 ចម្លើយឈ្នះ បដិសេធបណ្ឌិតខ្ញុំបាទជាអសារ ខ្ញុំបាទ
 យល់ថាលោកជាគុណការខ្លីខ្លា ធ្វើការដូចគេគ្រវាស
 អង្គិលបែនខ្លាច ពាន់តែគុណការផ្កេតខុស ពាន់តែ
 មានសារព្រះរាជានុស្ត ចាំរុះរើធ្វើឡើងទៀត បិទ
 ឃើញទុក្ខព្រួយចង្អៀតពស្តុចាសជាសម្បត្តិផែនដី បាទ
 សេចក្តីក្តៅក្រហាយ ។

ចូរណា ចារ្យចាំនិទ្យាយ លោកឲ្យគុណការជាបិ
 ភាពាការរបស់កូនក្តី ដែលចូលកាន់សាលាគឺជាសេចក្តីក្តៅ
 ចំជុំតាភាបិតាគ្រូឡើយឃើញមុខបុត្រ ដូចនឹងតែចុះទៅ

ទទួលបានបើបើ ឲ្យដឹងថាទណា គេបំភិតបំភ័យនឹងជួយ
 ការពារ គេមិនមែនហាមមិនឲ្យចូលទៅទេ ទុកចំហ
 ទូរក្រោយឲ្យឡើងដូច្នោះទេ ព្រះរាជព្រះគុណគ្រង់
 ណាស់ តែពួកក្រុមរបស់ព្រះរាជព្រះគុណមិនមែនដូចគ្នា
 សុទ្ធតែឃើញកូនក្តីជាចំណី ទំពាស៊ីដឹកព្រឹកល្ងាចបាទ ក្រុម
 មើមិនដូច្នោះគង់ចុះកំហិតកំអមពុំទទួលជីកមុខ មករាល
 ព្រឹកថាល្ងាចដាច់ខូចសោហ៊ុយយ៉ាងណា ។

ព្រះរាជព្រះគុណជាគុណការ កាត់ឲ្យខ្ញុំបាទចាញ់
 ចម្លើយដូច្នោះ ខ្ញុំបាទអរណាស់ព្រោះត្រូវចំណុចចិត្ត ដ្បិត
 ខ្ញុំបាទចង់ឲ្យរឿងនេះបាទ គង់ដឹងច្បាស់ទូទៅ ក្នុងប្រទេស
 កម្ពុជា ឲ្យឃើញថាទណារៀប ទណាគ្រង់ បើ
 ឃើញថាខ្ញុំបាទរៀបប្តឹងចង់ឲ្យរកខូចក្តីឈ្មោះ សុំឲ្យ
 សាលាជាខ្ញុំបាទចុះទោសជាម្តងចុះ នឹងបាទទុកឈ្មោះក្នុង
 គន្លឹះការចូរណាបាទទំនុកទុកមកថា “ មនុស្សណាបាទ

ឈ្មោះឲ្យគេចុះក្នុងព្រះវិហារ ទើបពេញជាមនុស្ស ពោះ
កាក្រក់ក្តីលក្តីមានដំរីឲ្យដូចគ្នា ។

ហេតុដែលខ្ញុំបាទនាំមកពណ៌នាខាងលើដូចជាលើកប្រដៅ
លោកអ្នកធំ ពុំដូច្នោះទេខ្ញុំបាទសូមអភ័យទោស ព្រោះចិត្ត
ខ្ញុំបាទស្ថិតច្របូបច្រាមមើលព្រះគោដ៍ព្រះគុណបញ្ចូនខ្លួនទៅ
ហើយ ដោយខ្ញុំបាទទទួលរណ៍គ្នាភ័យខ្លះចោលផ្ទះសំបែង
កន្លែងជាង បានពិណ្ឌនឹងនៅក្បែរជួនខ្លួនមិនសូវអន្ត-
រាយទ្រព្យសម្បត្តិអស់ទៅហើយឬ ? ។

ចៅហ្វាយ - បាទ ឮ ហ្នឹងសក្តាថាសព្វគ្រប់ក៏ទន
សញ្ញាបំនៅលើតុ នឹកខ្មាសហ្នឹងសក្តាព្រោះខ្លួនចាត់ការមិន
ចាត់ចូលក្នុងបទយុត្តិធម៌មែន ឃើញថានឹងកែប្រែពុំបាន
ព្រោះកាត់សេចក្តីចេញហើយ ទើបថា ឃើលោកកយ
ទទួលរណ៍ នឹងឲ្យបញ្ជូនសំណុំរឿងនឹងខ្លួនគ្រឹះ ចូលទៅ
ទីសាលាព្រះអាជ្ញាវេលាណា ? ។

ហ្នឹង = បាទ, សូមព្រះគោដ៍ព្រះគុណបង្គំសិន
ចុះ ព្រោះខ្ញុំបាទនៅរៀបចំស្រុកទេសពុំបានរៀបរយ ចាំ
ដាក់គយល្បាតលាតក្រវែលឲ្យមាំមួនសិន បើលោកមេកង
ធំ បង្គាប់ឲ្យលើកទ័ពចូលទៅក្រុងវិថូណា នឹងជូនដំណឹង
ឲ្យបញ្ជូនទៅបញ្ជូនគ្នា ឯហ្នឹងសក្តានៅធ្វើទ័ពមុនបង្កើនរឿង
នេះអស់រឿង ៦ ខែ ក្រោយបង្កើននៅរៀបចំស្រុក ៦ ខែ
ត្រូវជា ១ ឆ្នាំ មុននឹងលើកទ័ពទៅ. បាទឲ្យបំរើទៅដំ
រាប់ដំណឹងឯសាលាខេត្ត ឲ្យបញ្ជូនសំណុំរឿងនឹងខ្លួនចម្លើយ
ចូលទៅក្រុងលង្វែក ក្នុងពេលលើកទ័ពទៅ,,

វិភាគ ១៧

សាលាព្រះអាជ្ញា បានទទួលសំណុំរឿងនឹងខ្លួន
ចម្លើយ ហើយក៏បានចេញដីការហៅខ្លួនហ្នឹងសក្តាទៅប្រាប់
ថា កុលាការបានពិនិត្យក្នុងសំណុំរឿងហើយ ឃើញថា
ត្រូវឲ្យសាលាខេត្តបន្តយោសាធ្វើសេចក្តីស៊ើបសួរឲ្យច្បាស់

ជាហ្នឹងសក្តាមានកិរិយាឈ្មោះនាងសារិកាវែម ឬ ទេ ?
 កាលហ្នឹងសក្តាបំបែកនៅទៅច្បាំង នាងនោះបានចេញដឹក
 ក្បត់ នាំពង្រត់គ្នាទៅបាត់វែម ឬ ទេ ? បើបានសេចក្តី
 ឲ្យបញ្ជូនមកសានអាជ្ញាការសេចក្តីឲ្យគូភ្នំថយទៅនៅតាមទី
 វាងរាងខ្លួន ។ ឯចាងហ្នឹងសាលា អាជ្ញា ជាពួកក្រុម
 សម្តេចទៅហ្នឹង ។

កាលហ្នឹងសក្តាចេញដំណើរលើកទី៣ទៅច្បាំងនឹងប្រ
 ទេសយួន បានចំនួនកន្លះខែ សម្តេចទៅហ្នឹងឲ្យរៀបសំ
 ដំណាក់ ២-៣ ខ្នងភ្នំនឹងផ្ទះធំ មានបន្ទប់ច្រើនកន្លែង
 គឺបន្ទប់ដេក បន្ទប់ទឹកនឹងវិល្លងបរិភោគអាហារ មានគ្រែ
 តុ : ទូកៅអី របៀបរបបស្បែក លុះចាត់ការរៀប
 ចំរុះ ហើយឲ្យរើសក្មេងជំទង់ក្រមុំល្អៗ មកជួលគ្រូបង្ហាត់
 ឲ្យច្រៀង កំរុំមហោរី ជាទីគ្រសាលសប្បាយ មនុស្ស
 ម្នាចាងឡាយ សឹងចូលទៅមើលគ្រប់ទីកន្លែង សម្តេច

ទៅហ្នឹងបានឲ្យអញ្ជើញនាម៉ឺនមុខមន្ត្រី សេដ្ឋីអ្នកមាន ចូល
 នៅមើលកិសាន្តសប្បាយរាល់ៗ ថ្ងៃ ។

គិតសព្វនោះក៏ជ្រាបទៅដល់ព្រះករុណា ជាម្ចាស់ផែន
 ដី កាលសម្តេចទៅហ្នឹងចូលទៅគាល់ ក្នុងពេលថ្ងៃមួយ
 ទ្រង់មានព្រះតម្រាស់សួរសម្តេចទៅហ្នឹងថា : ខ្ញុំពូជសម្តេច
 មានស្រីប្រាំបីច្រៀងល្អស្តាប់ណាស់វែមឬទេ ? ,

សម្តេច “ ព្រះករុណាពិសេស មានវែម តែមិន
 ល្អនឹងពិភោគសាស្ត្រនឹងប្រាំព្រះរាជទ្រព្យទេ គ្រាន់តែ
 ល្អបាយក្តីក៏ខ្ញុំព្រះរាជការ ” ព្រះករុណា - ចាំថ្ងៃណា ទំ
 នៅ ខ្ញុំនឹងទៅមើលប្តីបានឬទេ ? ,

សម្តេច ព្រះករុណាពិសេស បានណាស់ ថែម
 ចាំឯពេញវិណារេ នឹងព្រះរាជព្រះគុណល្អិតគូលីព្រះ
 បានជាទីមន្តិលស្នូស្នី ។

ព្រះករុណា - “ ថ្ងៃណាខ្ញុំនឹងទៅបាន ?

សម្តេច - “ព្រះករុណាពិសេស យូរណាស់
ត្រឹម ៧ ថ្ងៃទៀតខ្ញុំព្រះអង្គនឹងរៀបក្បួន បកទទួល
ស្តេចព្រះរាជវាំងណារជាទីគួរសម ” ។

ព្រះករុណា យាងចូលក្នុងព្រះរាជបន្ទីរក្នុងខណៈនោះ
សម្តេចទៅហ្វឹកណាស់ប្រៀបដូចគេបាទហោះ ទៅលើព
កាសវេហាស ឬដូចគេបាទទៅដល់ថានស្នាគាំជាទីបិត
ព្រោះត្រូវនឹងបំណងចិត្ត ដែលនឹកខុកមកយូរថ្ងៃហើយ
កាលថយទៅដល់ទីបាទបាទរៀបចំទីណាក៏ ឲ្យស័ក្តិ
សមនឹងបន្ទំក្រួត ចាត់បំរើឲ្យទៅយករបស់ដែលត្រូវការ
ពីទីឆ្ងាយ ។ បាទស្រេចស្រាប់ ចាត់ឲ្យប្រុងប្រៀបប្រ
ដាប់ក្នុងទីគេហដ្ឋានបាទជួនបរិបូណ៌គ្រប់ ។

លុះដល់ពេលប្រលប់ថ្ងៃជាតំប៉ ៧ សម្តេចទៅ
ហ្វឹកចូលគាល់ព្រះករុណា អញ្ជើញស្តេចឲ្យយាងគង់ព្រះ
រាជថា របស់ព្រះរាជទ្រព្យ នឹងរថរស័ខ្លួនជាលំដាប់ ៧

ព្រះករុណា ក៏ជ្រងំយាងព្រមដោយពួកនាងស្រីភ្លឺប
រំពៃទៅដល់ទីគ្រិហា សម្តេចទៅហ្វឹកទទួលជារបៀប
ស្តុកស្តុក សមនឹងកិត្តិយស មានរាជវល្ល័តាំងក្នុង
ថ្នាក់ខ្ពស់ជាទីនឹកមានវល្ល័តវែងធំ ជាបង្កិយមត្រូវគាល់
ហ្វឹក មានកន្លែងនាងកងរថ នឹងស្នមក្រមការនារី
គាល់ពីក្រោយវាំងណាក៏វែងលយចូលទៅដល់ ក្រឡាព្រះ
បន្ទំ នឹងកន្លែងព្រះស្នមក្រមការ សម្តេចទៅហ្វឹក
អញ្ជើញព្រះករុណា ចូលទតព្រះរត្រ ។

កាលព្រះករុណា យាងចូលដល់វល្ល័តក្រឡាបន្ទំទទួល
នាងចន្ទ សុវណ្ណយសម្តេចទៅហ្វឹក ចេញពីបន្ទប់មួយ
បកថ្វាយបង្គំព្រះករុណាជិតព្រះបាទ ព្រះករុណា ក្រាស់
សួរសម្តេចទៅហ្វឹកថា “ នាងនេះជាអ្វីនឹងលោក ? ”

សម្តេច - “ ព្រះករុណាពិសេស នាងនេះជាក្រយ
ខ្ញុំព្រះអង្គបង្កើតបានយកមកបញ្ជូនគាំទ្រពីភូមិឈ្មោះចន្ទសុវណ្ណ

រោយ ១៦ ឆ្នាំ ,, ។

ព្រះករុណា - ,, នាងនេះមានបុគ្គលណាស់
លោកឲ្យមានស្វាមីហើយឬនៅ?"

សម្តេច - " ព្រះករុណាពិសេស ,, មិនទាន់ឲ្យ
មានស្វាមីទេ ព្រោះបំរុងទុកផ្សាយទុកព្រះនេត្រ បើទ្រង់
សព្វរាជហឫទ័យនឹងលើកផ្សាយ ;,

ព្រះករុណា - លោកប្រាកដជាទុកឲ្យបែបឬ?

សម្តេច - "ព្រះករុណាពិសេស, ពិតបែបបែបជា
ភាគរឹកនឹងទីនេះទុកផ្សាយក្រសាល,,

ព្រះករុណា - "ទេលោកមានអធ្យាស្រ័យល្អណាស់
ខ្ញុំសូមអរគុណលោក"

សម្តេច = "សូមព្រះរាជទាន ចូលស្រង់ព្រះទទករ
រឺរួចសោយក្រយាហារខ្ញុំព្រះអង្គបានបំរុងជាស្រេច,,

សម្តេច, ទៅហ្នឹងអញ្ជើញស្តេចចូល ទៅក្នុងវិល្លងក្រ

ឡាព្រះបន្ទំ ឲ្យនាងចន្ទសុវណ្ណាចូលតាមទៅបំរើបម្រះ យក
ព្រះកូនស្នាដ្ឋានចូលស្រង់ក្នុងបន្ទប់ នាងក៏ធ្វើសេចក្តីគោរព
ដង្ហែកផ្សាយ ហើយចូលទៅជុំសព្វព្រះមហានុវ ព្រះបាទ
យ៉ាងស្និទ្ធស្នាលអង្រែ ព្រោះមានគ្រូបង្ហាត់គ្រប់គ្រាន់មក
ច្រើនថ្ងៃហើយ ឯទឹកស្រង់នោះសម្តេចទៅហ្នឹងស្រយក
គ្រប់ណាទេ មកធ្វើដោយផ្ទាំងនឹងមន្តអាគមក្រិកិយាស្តេច
បុរេដាក់ឲ្យ ព្រះអង្គទ្រង់ភ្លេងស្រឡាញ់នាងចន្ទសុវណ្ណា ឯ
នាងចន្ទសុវណ្ណាក៏ចេះធ្វើកិរិយា ឲ្យហ្នឹងឲ្យស្រង់យកស្រង់
ស្រឡាញ់ពេញទី កាលទ្រង់ស្រង់ទទករហើយសោយ
ព្រះក្រយាហារស្រេចកាលណា ទ្រង់ចូលក្រឡាព្រះបន្ទំ
ប្រើសមសេនីន៍នាងចន្ទសុវណ្ណាទៅ ។

បណ្តាពួកទាមហារី ក៏ច្រៀងទទួលចង្វាក់ក្នុង
ល្ងន់ល្ងើយស្រណោះ ឯទំនុកច្រៀង នោះសម្តេចទៅហ្នឹង
រឹកនឹងរួចបាននាងក្រោមនេះ ។

បទដកសយសុវណ្ណ

ចន្ទអើយចន្ទចរសប្រផុរ ចន្ទចេញពេញបូណ៌ឆវី
 ថ្វា នៅលើភកាសហ្មសហត្តា ប្រវត់នឹងកាន់ចន្ទមិនដល់ ។
 មិនដូចតូដ៏ចន្ទសុផា នៅជិតហត្តាលាលើកថ្កល់
 ដាក់លើទុក្ខតំណល់ នៃនសល់កំនាប់ជាប់សមរស ។
 ព្រះអើយព្រះអង្គវិនិច្ឆ័យ ក្រុងកម្ពុជាជាដាច់ស្មោះ បាន
 ចន្ទសុផាកូសម្មស្ស ជន្យរសាឡស្សស្រសុវណ្ណប្លី ។
 មុខគួរភិរម្យបន្ទំជាប់ បន្ទាប់ទៀបអង្គពាស្សច្រក្រី បន្ទា
 ទុក្ខសាករេករលោកិយ បន្ទឹងចាំស្រីថ្លៃសុផា ។
 សុផន់តន់ទិញរិបទបរិក ទបរូបនៃបនិកជិតទុក ទុ
 គួរនិចាំនិទ្វេហារ ទ្វេហត្តក្សត្រាការកៀកតិក ។
 ទសយសុវណ្ណចន្ទសុផា គួរណាស់ជ្រះថ្លាប្រើទឹកចិត្ត
 ប្រណម្យត្រមថ្វាយកាយប្រណិក ឲ្យទ្រង់គង់ស្ថិតស្ថិរ
 កុណី ។ បើមានជាន់ចេះចិត្តការ ថ្វាភ័យដោយ

សាប្រាថ្នាស្រី មិនមើលបំណាំសមច្រក្រី ព្រាសធ្វើ
 បរហេសិវិទូអស្ចារ្យ ។

សក្កវិទូ

សក្កវិទូអត្រាត្រស្លាត់សត្វផេក ទៅតាមដំណេក
 មែកត្រីក្ស នៅតែសុវណ្ណចន្ទសុផា សេយ្យនាគ្យ
 ភ្នាក់ពួករឿយ ។

អើយការពោធិក៏វាទ ក្នុងនាថជាតិបមពុំខ្លាច
 ទឿយ ថ្វាយទិញចុប្តាជាដោរលើយ ទ្រង់លឿយ
 ខ្សែខ្សួនក្នុងជាអើយ ។

សក្កវិទូណាមន្ទាទិញ មានយូបស្រចាប់ទបអប់រុ
 រណ្ណសូរស័ព្ទគ្របចាប់ជុំ បុប្ផាត្រជុំគុំទៅត្រាយ ។
 ចាំពេលដែលរឹកបែកបុស្សា អនិច្ចារណ្ណសូរស័ព្ទ
 សាយ ដូចព្រះចក្រពន្យទ្រង់កៀកកាយ សប្បាយ
 ដោយសាស្ត្រាអើយ ។

សក្កវត្ថុចន្ទសុភ័ណ្ឌ ភ្នំត្រីវិជ្ជាស្រាវ
ឯចន្ទសុភ័ណ្ឌភ្នំត្រីវិជ្ជាស្រាវ គុំប្រក្រត្យប្រក្រត្យប្រក្រត្យ

ច្រើនច្រើនវិញ្ញាណចន្ទសុភ័ណ្ឌ សំរាប់ព្រមហាក្សត្រ
ថ្ងៃថ្ងៃ ចន្ទអើយចន្ទក្នុងដួងដកមែ គូក្នុងប្រាស្រ័យ
ឲ្យស្តាប់អើយ ។

សក្កវត្ថុចន្ទសុភ័ណ្ឌស្រស់ ជន្មរសាឡសបដ្ឋស័
ស្រី នៅឃ្នាំងឆោងឆែតព្រោះកើតថ្មី មានថ្មីដៃដីប
ចេះគ្រប់ប្រាក ។

នៅដេត្រប្រិវិជ្ជាបុសបុស ដីបចុងវិញសុំក្រតុំចាក់ក្បាច់ក្បូរ
ភ្នំទេសមិនទេសថ្នាក់ ដូចហាក់ចក្រដើរប្រសើរអើយ ។

ព្រះបាទសម្តេចព្រះរាមា ពជាតិបតីជាម្ចាស់ ព្រះ
អង្គត្រូវស្តេចមន្តត្រិវិជ្ជា ឡងវិទ្យានិច្ចចន្ទសុភ័ណ្ឌ
សម្តេច ទៅហ្វឹបប្រាសាទព្រះត្រាភ្នំព្រះវិហារ អស់
រោង ១ ខែ តែនៅដីក្នុងដំណាក់ផ្ទះសម្តេចទៅហ្វឹប

ក្រោយនោះ ទើបព្រះអង្គលីលាទៅគង់ក្នុងបរមរាជវាំងវិញ
ទ្រង់រាំរងទានចន្ទសុភ័ណ្ឌ ជាទីព្រះម្ចាស់ផលទិព្វសុភ័ណ្ឌជំនួស
ទៅចមហាភា ។

កាលនាងចន្ទសុភ័ណ្ឌ ភាមិហាព្រះករុណាទៅនៅក្នុង
ព្រះរាជវាំងនោះ សម្តេចទៅហ្វឹបបានឲ្យគ្រឿងមាស ១
គ្រឿង ភិក្ខុខ្លាច ទិកោពានព្រះស្រីផ្តិល ជើងពានបារី
សុរិយ្យបាស តែរបស់ទាំងអស់នោះ ជារបស់បន្ទុំ
ល្អច្រះរាជទ្រព្យ កាលលោកនៅធ្វើជាចាងហ្វូងហ្វូង
តែលប់ត្រាមកដុំធ្លាក់ជាត្រាក្បាលពេញ ព្រះនារាយណ៍ថែង
ភាគគង់រំលើងគ្រងតែមពានព្រះស្រីនឹងរបស់ឯទៀតសុទ្ធ
តែមានអក្សរ ៤, នៅជុំវិញទាត់តែមើមិនសង្កេតក៏
ស្មានជាស្លាបក្រដាសនោះ សម្តេចទៅហ្វឹបមិនដឹង មិន
បានឲ្យជាគ្រោយមែកលុបចេញនៅភ្នំ (១) ជុំវិញ ឯភ្នំ (១)
ភិក្ខុហាព្រះមហាភិក្ខុ ។

ព្រះអង្គក៏ទ្រង់ជ័យព្រះកាយពលស្តម្ភបន្តិចទៅ ចេះ
 តែគួរត្រូវជាឈឺព្រះភេសនឹងវិលព្រះកត្រូ ។ លោក
 ភោសាជិបតី ជាមន្ត្រីចាស់ទុំក្នុងរាជការល្អ សុចរិតយល់
 ឃើញថាព្រះករុណា ទ្រង់រៀននឹងនាងចន្ទសុផា ដោយត្រូវ
 ស្មោះមន្ត ក៏ចូលទៅក្រាបបង្គំគាល់ ហើយទូលបញ្ជូត
 បញ្ជាឱ្យថា (ខ្ញុំព្រះអង្គយល់ឃើញថាព្រះករុណា ស្តម្ភ
 ខុសប្រក្រតី បានឲ្យឡាហោរាទិព្វ មេត្រីភ័ន្តិ
 ព្រះគ្រោះគេទាយថា មានអ្នកជាអស្សាស្រុកក្រុបមៀន
 ប្រើព្រាយកន្ទាត់ខៀវឲ្យធ្វើព្រះអង្គ ។ ច្រើនឈឺព្រះភោសា
 វិលព្រះកត្រូ ត្រូវឲ្យនិមន្តអ្នកយើង សុត្របន្តស្រាបជឹក
 ទើបជា ។

ព្រះករុណា - "ឃើលោកភោសា ខ្ញុំមិនជឿសោះ
 អ្នកតាខ្លាចបីសាចនោះ តែចេះថាត្រូវខ្លះទៅដែរ ខ្ញុំចេះ
 តែឈឺក្បាលវិលមុខមែន,,

ភោសា . " ព្រះករុណាពិសេស , ជួនកាលវាមែន
 ទៅដៃខ្លាចធ្វើមន្តកាតបនោះ បើមែនមិនមែនត្រូវតែ
 ធ្វើឲ្យសោះទៅ"

ព្រះករុណាថាតាមតែលោកគិតចុះ លោក ភោសា
 ជិបតីអរណាស់បានចាត់បំរើឲ្យទៅដល់ទៅហាយ ស្រុកខេត្ត
 កំពត ឲ្យនិមន្តអ្នកយើងលាវ ១ អន្ត ទៅគង់ក្នុងភ្នំព្រៃព្រៃ
 វិល ចេះកម្មដានបែកឈាមលោកយលោក បាននិមន្តទៅ
 ដល់ក្រុងលង្វែក លោកភោសា បានប្រារព្ធស្នូរពិពាករ
 ប្រឈួនព្រះករុណា ។

លោកអ្នកយើងដឹងថាព្រះអង្គត្រូវស្នេហ៍ នឹងតែកំ
 បាយឲ្យអស់ពីសម្បត្តិគិរិយា លោកបានចូលទៅសូត្រ
 មន្ត ស្រាបជឹកក្នុងព្រះករុណា ។ ក៏ជាស្រឡះអស់ព្រះ
 រោគឈឺព្រះភេសវិលព្រះកត្រូ នឹងព្រះកាយជាប្រក្រតី
 បទុស្សប្រុសស្រីកើតជ្រះថ្លារបំពានលោកក៏វិលទៅកាន់ថាង

ស្រីក្នុងពេលវិញ មនុស្សគ្រប់វ័យបំបែកពេលស្រឡាញ់ ហៅ
ថា លោកគ្រូតំបាយ រឺ បងប្អូន ហាត់វិយាយ ថា ក្នុងតំបាយ ទាល់
សប័យនេះ ។

វិក្កិទី ១៨

កាលលោកមេត៌លើកពលវិលពីច្បាំងនឹងទ័ពយួន
មកដល់ក្រុង លង្វែក ហើយគំបុនធ្វើបញ្ជីរាយ
ឈ្មោះទាហាន សរសើរគុណបំណាច់ព្រះករុណា
ក៏ទ្រង់ប្រោសប្រទានឲ្យរង្វាន់នឹងឡើងសក្តិតាមថ្នាក់ , ឯក
ខោ , ត្រី ចត្តា ។

ឯហ្នឹងសក្តាព្រះករុណា ទ្រង់ប្រោសឲ្យឡើងយស
សក្តិថ្នាក់ទីព្រះកាន់ពលមួយពាន់ (១) ។

ព្រះសក្តាវិញ្ញិក្រ បានទៅឯផ្ទះភាពជ័យយាយភា
ពជាបិភាពាមធម៌ ក៏សួរដំណឹងទៅទម មាតានឹងព្រះកុ

(១) វិសេនិបត្រី

ហា ដឹងថាសុគ កែនៅក្នុងកុកជាទុក្ខវេទនា ដំណឹង
ព្រះករុណា ក៏ដឹងសោះសូន្យគ្នាទឹកដល់ប្រពន្ធនឹងកូនសូន
សោះ ព្រះសក្តាយសោកស្រណោះការឡោះពាល័យក្រែ
ពេកណាស់ដំបូងភាពាតាដែលចាស់ ។ ទាំងពីរថា
ពេលនេះជាកម្មទៅចមហាតានឹងព្រះរាជកុហារ មិនឲ្យទ្រង់
សប្បាយ ខ្ញុំបាទទៅច្បាំងស្រុកឆ្ងាយ អស់រវាងជាង
មួយឆ្នាំហើយវិលមកវិញបានឡើងយសសក្តិពេញ ថ្នាក់អ្នក
មានវសនា ព្រះករុណាប្រោសព្រះរាជទានឡើងជាទីព្រះ
សក្តិ ៦ ហូពាន់ ក្នុងទ្រង់ចមហាតានឹងព្រះរាជកុហារ
លោកបានទានឃើញនឹងដឹងជួយក្រែកអរផង បុណ្យវា
សនាតែខ្ញុំបាទជាបងប្អូនច្រើននឹងខ្ញុំ ខាងលោកជាច្នូនជា
ក្មួយខ្ញុំ ខ្ញុំបាទនឹកហើយនាំឲ្យតែព្រួយលំបាកក្នុងចិត្តស្ទើរ
នឹងមិនចង់ផ្តន់ជីវិតឲ្យរស់នៅទេ សិរស្លាប់ជាខ្លាចទៅល្អ
ជាជាង ។

កាយាយទាំងពីរក៏ឈឺស្អុម នៅតែពងស្មើទឹក
 ក្រោកឡើងមិនរេច ខ្ញុំផ្អែមនិយាយយំថា ឈឺយកូ
 ខ្លួនអ្នកមានបុណ្យវាសនាជាធំ ហើសលើសគេ កូ
 កុំស្ងៀមទំនេរទេសោះ ត្រូវតែកេច្រាជ្រាជួយដោះ
 បួននឹងក្នុងឲ្យរួចដោះដោយច្រាជ្រាបាងធំ ស្រាប់បិភាហា
 ចាំពេលណាវតែនឹងស្លាប់ឆាប់ៗ ហើយ ថាហើយក៏យំ
 ទាំងគាត់និយាយ ព្រះសក្កក៏ធ្វើជា រួសរាយនិយាយ
 ឲ្យចូរចិត្ត ថារឿងនេះមាតាបិតាគ្រប់គ្រាយគិតពេកទេខ្ញុំ
 បាទគង់នឹងគ្មានរក្សារកទេបាយជួយដោះឲ្យរួចឆាប់ៗ ហើយ
 កាយាយពួងច្រោះ ក៏ឡើងពីសារបាយបាតក្រលពីរ
 នាក់ បាទមួយស្របក់ មានបំរើពីរក្រាសាលា កាន់ដី
 ក្តៅទៅព្រះសក្ក ថាប្រឹកស្តីក្រឡាញ់ទៅសាលា
 ស្តាប់សេចក្តីជំនុំ ។

លុះព្រឹកឡើង ព្រះសក្ការៀបខ្លួនទៅសាលា តា

យាយក៏សួរថាកូនមានរឿងកើតក្តីអ្វី? ”
 ព្រះសក្ក - “ បាទ ខ្ញុំបាទកើតក្តីប្រពន្ធករក់
 ពោល ២ ឆ្នាំ ហើយ ក៏និយាយឲ្យកាយាយស្តាប់សព្វ
 គ្រប់ ហើយថាខ្ញុំបាទប្តឹងឲ្យតែឃើញរៀបគ្រងបុណ្ណោះទេ
 មិនរេចប្រទេសយកវិញកាលណា គេដាច់ស្នេហាពីងងឹត
 ទៅហើយ ។”

កាយាយ - “ កូនកុំយកវិញ ស្រីអីក្រអឺស្រី
 គេល្អអនោក ។”

ព្រះសក្ក - “ បាទ , បាទ ខ្ញុំបាទមិនយកវិញ
 ទេ ថាហើយក៏ចុះទៅដី កាលស្តុះមកក្រឡាន
 ហើយលិកាដីនិព្រះសក្ក ។ ក៏ចូលទៅសាលា ” ។

តុលាការទាំងប្រជុំកាត់សេចក្តី
 លោកចាន់ហ្វាន សាចព្រះកង្វាជាអធិបតី
 ទៅក្រម ៤ នាក់ ជាសុភា

ក្រឡាបញ្ជី ១

ចាត់ហ្វូង - ១ នៃព្រះសក្កាវុធីវិជ្ជា ទិននាត

ចាត់ ប្រលិតជាគូរោង ចម្លើយចាំស្តាប់ពាក្យពិ

ការក្ស អ្នកសាងព្រះអាជ្ញាជាសាលាជាន់ខ្ពស់ ក្រ

ស្នងទទួរណ៍បានទទួលសុំណុំរឿង ពីសាលារដ្ឋបាលសាក់,

ព្រះសក្កា - - រោង

នាតចាត់ទី ១

ប្រលិតទី ២

ចុងចម្លើយ

ករណីយហេតុ រោងជាប្រធានដឹកក្បត់ចូលក្នុងបទ

អាជ្ញាខោសមជ្ឈិម ។

សាងព្រះអាជ្ញា បានពិនិត្យហេតុ សេចក្តី

ហើយ ឃើញខាងរោងនៅខ្វះស៊ីបសាក្សីតាមន័យរបស់

កុលាការ ឥឡូវសាលារដ្ឋបាលនាយកស

ធ្វើយដូចពិធីមានមកវិញថា រោងមានភរិយារឿយខាត

សារិកាបែន តែពេលដែលចេញចាកគេហស្ថាន មកធ្វើ

ទាហានច្បាប់ក្នុងរោង៦១នាត សារិកាទាស់រឿយខាត

ចុះចេញទៅនៅផ្ទះបងប្អូន ទាស់រឿយខាត ១ ជឿស

ទៅនៅទីដោយខ្លួនរស់ នាតនោះនៅតែម្នាក់ឯងឈឺជាប់

ក្រោកពីកន្ទួលមិនរួច ភ្នែកនេះផ្ទះពេលស្លាប់ក្នុងភ្នែក ព្រឹក

រឿងមួយរោង ទិនបងវិជ្ជាប្អូនវិជ្ជា ទៅឃើញរោង

ភ្នែកពេល នាំគ្នាដុតយកទៅទុកឯវត្ត ។

រោងទៅច្បាប់ជាន់មួយឆ្នាំ វិលទៅស្រុក អ្នកស្រុក

ទិនមួយប្រាប់រោង ។ បានចុះចិត្តជឿធ្វើបុណ្យដារ

បន្ទុកលទ្ធិស្រុកភរិយាស្លាប់ជាស្រេចហើយ ម្តេចរឿយ

ទៅប្រកាន់ចម្លើយថាជាភរិយាខ្លួនទៀត ឬរោងមានភរិយា

រឿយ សារិកា២នាក់ក៏មិនមានក្នុងបណ្តឹងរោង ។

រោងមានអំនិតរួច កាចលាវរឿងក្រងនេះ មិនពណ៌នា

ឲ្យអស់ខុសនឹងច្បាប់កាត់បណ្តឹង ។

ឯគ្រង់ពេលដែលខ្ញុំបានឮសូរដោយវិធី១១ សណ្តាន
គ្មាននរណាជួយដឹងផងបានទេ ព្រោះដឹងតែថាខ្ញុំឯង ។

កាត់សេចក្តី ត្រូវបដិសេធពាក្យទទួលជាអសារ
ហើយត្រូវដកលំសានក្រុមសាលារដឹម ជាស្រេចដាច់ខាត
ឲ្យរហូតដល់ប្រដាប់ក្តី តាមសានក្រុមសាលារខ្ពស់ និង
សាលាទទួលកាត់ច្បាប់ ។

ចុះនាមលេខាតុលាការសានព្រះអាជ្ញា

ព្រះសក្តាសុំឧកាសឆ្លើយជំរាបតុលាការ ។ ក៏អនុញ្ញាត
ព្រះសក្តាខ្ញុំបានសូមជំរាបប្រសាសន៍ព្រះតេជព្រះគុណ ជា
តុលាការប្រាប់ ដែលតុលាការប្រាប់កាត់សេចក្តី បដិ-
សេធពាក្យទទួលខ្ញុំបានជាអសារ ដកលំសានក្រុមសាលា
រដឹមជាត្រឹមត្រូវនោះ ខ្ញុំបានមានសេចក្តីអរ និងព្រះតេជ-
ព្រះគុណច្រើនណាស់ ព្រោះត្រូវនឹងបំណងចិត្ត ។

ឯហេតុដែលខ្ញុំបានឮសូរដោយ ក្នុងពាក្យបណ្តឹង
គ្រង់ពេលដែលខ្ញុំបានឮសូរដោយវិធី១៧ស្រុក ហើយមកនឹង
អ្នកស្រុកប្រាប់ថា ប្រពន្ធខ្ញុំបានស្លាប់ដោយភ្លើងពេល ខ្ញុំ
បានកំដៅ បានធ្វើបុណ្យទទួលសេចក្តីដល់ខ្មោចមែន ក៏
ជាដើមដោយសារតែប្រាប់នឹងបានឃើញផ្ទាល់ដោយភ្នែកក៏
ទេ ការដែលលាក់រឿងគ្រង់ពេល ព្រោះខ្ញុំបានមានបា-
ប្តីគ្រង់សានព្រះអាជ្ញាមានប្តីញាណ និងព្យាបាទសេច-
ក្តីកំបាំងដែលល្អិតស្អុយ តាមខ្ញុំបានប្តឹងនេះឃើញ និង
កាត់សេចក្តីនេះ ឲ្យខ្ញុំបានឈ្នះចម្លើយតែម្តងនឹងមិនស្មារ-
ព្រោះខ្ញុំបានស្តានថាគំរោះប្រាជ្ញាសានព្រះអាជ្ញា ពោះយ៉ាង
ណាក៏គង់ចេះលើស សាលាជំនុំខ្ពស់ក្រៅ ដោយហេតុ
ខ្ពស់ក្រៅទាំងអស់ក្នុងខេមរៈប្រទេស លោកអធិបតីសា-
លានិមួយ ។ សិក្ខយសក្តិក្នុងបៀវត្សក៏តិច មិនស្មើនឹង
លោកអធិបតីសានព្រះអាជ្ញាសោះ ។

អង្គុវនេះទើបខ្ញុំបាទដឹងច្បាស់ ថាសាទព្រះរាជ
មិនមានចេះស្និ នឹងសាលាខេត្តក្រៅខុសគ្នា១០បាទតែ ៦
ឬ ៧ សាលាខេត្តបាសាក់លោកភិកាក្សារៀនខ្ញុំបាទមាន
ដំណឹងស្តីខ្ញុំបាទខ្លះមុននឹងកាត់សេចក្តី ចម្លែកតែសាទព្រះ
រាជ លោកព្រឹក្សាតែគ្នាលោកហើយកាត់តែម្តង មិន
មានផ្លូវដេញដោលឲ្យកូនក្តីអស់ចិត្តសោះ ។

ខ្ញុំបាទលាក់ពុតខ្លះ ព្រោះចង់ឲ្យចាញ់ចម្លើយក្នុង
នានាសាលាប៉ុណ្ណោះទេ ដើម្បីនឹងទុករឿងក្តីនេះ ឲ្យ
លឿនគ្រឿងទៅដល់យុគលបាទនៃព្រះករុណា ដែលទ្រង់
មានព្រះរាជ្យទិព្វវិបុលិយ ឲ្យស្បីពូជទៅថាខ្ញុំបាទជាដើម
ចោទ ឬ នាងចចាតជាចុងចម្លើយ ឈ្នះបាញ់ដោយ
ចន្ទាល់ ខ្លួនឯងហើយសុខចិត្តស្លាប់ចិត្តអតប្រកែកទៅ ។

រឿងក្តីខ្ញុំបាទ បើលោកអ្នកមានប្រឹក្សាណាគ្មាន
រកឲ្យសមនឹងតាមតុលាការ ។ ជាជញ្ជីងប្តឹងឲ្យត្រង់នឹងគតិ

យុត្តិធម៌ ។ បើខ្ញុំបាទជាតុលាការ នឹងរកឲ្យឃើញ
ហ៊ានយូរណាស់២២ ហ៊ាន ។

ចាន់ហ្វាន - " អ្នកឯងកេយ៍ឯងម្តេច ក្រៅពីពាក្យ
នឹងសំពាងក្នុងច្បាប់ យើងមិនទាន់ឃើញផង ?

ព្រះសក្តា - " បាទព្រះរាជព្រះគុណកុំពាងឧបតម្រាពោក
បើកេឃើញ ឯច្បាប់កាត់ចណ្តឹង ជាច្បាប់លេងសំនួន
ដូចគ្នាក៏អ្នកច្រៀងចាប់សំនួនគ្នា មិនទាន់ទៅកាន់យុត្តិធម៌ទេ
ដែលនឹងរកឲ្យឃើញពុកខ្ញុំបាទ ឬពុកនាងចចាត ជារៀងរយ
ត្រង់ សាលាដើមក្តី សាលារក្សា មើបមិនរើស
បំរើរបស់សាលាឲ្យទៅបន្តិ លបស្តាប់ដង្កូវត្រង់ពេល
ដែលស្លាប់ឬព្រះរាជព្រះគុណយល់ថា គ្លីនានាតមនិ
យាយគ្នាសោះក្នុងពេលកំពុងក្តី"

ខ្ញុំបាទឃើញនាងនេះកាលណា អាចដឹងដល់ថា
នាងនេះពុកធ្វើឈឺ ដោយអត់បាយឲ្យស្តម ឲ្យក្រ

ព្រះបាទសម្តេចព្រះរាមាណាជ័យបតីទ្រង់នាព្រះនេត្រចុក
ញាយដែលព្រះសត្វក្រាបទូលសារទុក្ខថ្វាយ ដូចមានទាន
ក្រោយនេះ ។

សេចក្តីច្បងញាយ

សូមព្រះរាជដំកល់លើត្បូង

សូមព្រះរាជទាន ក្រាបបង្គំទូលព្រះករុណាជាអោស
ដីវិគលើត្បូង ។

សូមទ្រង់ជ្រាប ក្រោមល្អិតធូលីព្រះបាទ ។

ខ្ញុំព្រះអង្គព្រះសត្វវិជ្ជាវិក្រ មេពាន់កងទាហាន
ដើរទឹក សូមសារទុក្ខសេចក្តីក្តៅ ដែលគុណការដាន
ក្រៅនឹងក្នុង ពិភាក្សាអធិករណ៍ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មិន
ត្រង់នឹងតិយុត្តិធម៌ ។

ខ្ញុំព្រះអង្គសូមជ្រកកោនក្រោមម្លប់ ព្រះពោធិសម្ពា
បារមីនៃល្អិតធូលីព្រះបាទ សេចក្តីដូចម្តេច ដូចមាន

កងចោទ - ចម្លើយ ហើយនឹងសានក្រមសាលាខ្ពង់
បាសាក់ដាន់ដើម នឹងសានព្រះភ្នំដាន់ដាន់បន្ទាប់ស្រាប់។

ព្រោះទាំងពីរសាលាពិភាក្សាមិនឱ្យខ្ញុំព្រះអង្គ បន្ទា
បន់នៅសេចក្តីទុក្ខក្តៅបាន ដោយគ្មានសេវាតិច្ចលក្ខណ៍
តិយុត្តិធម៌សោះ ។

ដែលទាំងនេះ សូមឱ្យបង្កើតច្បាស់ ដល់ព្រះប្រើថ្វា
ញាណ នៃព្រះករុណា ដ៏មាននៅទីក្រុងច័យជ្រះថ្លា
ត្រជាក់ ដូចទឹករោនាតក្តៅជាតសាប្រិត រាចរបំបាត់ក្តៅ
ដោយខ្ញុំព្រះអភិមហារបារមី ។

ព្រះសេចក្តីដែលខ្ញុំព្រះអង្គ ចោទប្រកាន់ជាខ សំ
ខាន់ ត្រង់ខ្ញុំព្រះអង្គអូតថាស្គាល់ច្បាស់ដោយចម្លើយទី ១
នាបសារិកា ភិយាខ្ញុំព្រះអង្គមែន ។

ត្រង់នេះសូមព្រះតិរិះដោយព្រះបញ្ញាញាណ ដឹងត្រូវពិ
សោធន៍ កើតពីខ្មែរលច្ឆ័យហើរណា ស្រេចនៅ

ត្រង់ព្រះចិត្តឲ្យឃើញថាខ្ញុំព្រះអង្គរៀបចំបូជាម្ចីយរៀប និង
សូមទទួលតាមព្រះរាជកំណត់ចុះហ្ន៎យ ។

សេចក្តីគួរពុំគួរសូមទ្រង់ករុណា ប្រោស

ចុះនាមលេខ

ព្រះករុណា បានទតចប់សេចក្តីចុះហ្ន៎យ ក៏ទ្រង់មាន
ឡាយព្រះហស្តទៅដល់រាជបតីសាមព្រះរាជ្យ ឲ្យថ្វាយសំ
ណុំរឿងព្រះសក្កា សាលាក៏បំប្រាបបង្គំទូលថ្វាយជាប្រ
ញាប់ ។

ឯសណ្តាប់បូកណាសុទ្ធតែធ្វើតិមាន ១ ជៀងក្រៅ
សាមក្រម ខោះកូនក្តី ឬកុលាការនិយាយដដែលក្នុងក្តី
ពីភាគរាយនិណា គេក៏កត់ត្រាមិនឲ្យសល់ភាគសំដី ហើយ
ដាក់ក្នុងសំណុំរឿង ដើម្បីជាតម្លៃនៃអ្នកពិនិត្យរាជក្រោយ ។

ព្រះករុណា បានទ្រង់ត្រួតពិនិត្យរហូត ១ សេចក្តី តាំង
ពីសាលាដំបូងនឹងសាមព្រះអាជ្ញា គ្របចាំងសេចក្តីចោទ

ធ្វើយចម្ចីយសាក្សីនឹងសេចក្តីពិតមានទ្រង់ទតជាច្រើនសា ។
ទ្រង់ឃើញថាសាលា តាំងនេះគំរិះមិនហ្មត់ចត់សោះ

គួរឲ្យព្រះសក្កាដើមរោងទង់នឹងជៀលក្នុង ក៏មិនចាន់
អស់កំហុសកុលាការ ដែលធ្វើខ្លួនប្រាថ្នាយកតែបៀវត្ស
គ្មាននិកតាណិកតាសូរគួរក៏ដែលពឹងមន្ត្រីជាកុលាការ ។

ព្រះអង្គក៏ទ្រង់ពិចារណាមិនបានលេចលាស់ ព្រោះនឹង
ចាប់កស្តុមិនដល់ពាល់មិនត្រូវ អំឡុងបើនឹងឲ្យមនុស្សទៅ
ល្បួងល្បួងលាមចម្ចីយចំ ១ ឲ្យចូលបកនៅក្នុងកំរង ហើយ
កាំងរាប់មានឲ្យនិយាយឲ្យត្រង់នឹងយក ធ្វើព្រះស្នំក្រមការជា
១ ប្រោសប្រាណមុខជាមិនបានការ តែមិនជាចំរើស្មារតីដូច
ជាការឃើញដោយបន្ទាល់រាល់ខ្លួនដូចរោងទង់ តាំង
ឃើញបង់ប្រៀបប្រាថ្នាមួយ ៗ ទៀតថា បើកុំតែល្បួង
បញ្ជាក់កំរងកេតុកមនុស្សរៀបមិនឃើញ ឬ នឹងឲ្យមនុស្ស
ទៅលេបស្តាប់ក្នុងចំរើស្មារតីសោត ក៏ចោទវាបើផ្លូវវាសហើយ

យើងមិនគួរដើរតាមគំនិតវា ព្រះអង្គទ្រង់ពិចារណា ចាំឯងឬ
ត្រឡប់សន្សំយថា ពាសក្តាវផ្កាវៀចខេដីន ។

ព្រះអង្គនៅទ្រង់ព្រះវិតក្កពោកណាស់ ទើបគ្រាស់ប្រើ
កាដាត្រមព្រះមន្ទិទ្យទៅហៅគូក្តីនេះ ចូលគាល់ក្នុងព្រះរាជ
ពោធិម្យ ដួបដុំសេវកាមាត្យមានសម្តេចទៅហ្វិទីនលោក
សេនាបតីក្រាបបង្គំគាល់គ្រឿបគ្រា ។

ព្រះសត្តាទីនីនាងចបាត ទូប្រលិតក៏ចូលគាល់តាម
គ្រាស់បង្គាប់ព្រះករុណាក៏ទ្រង់អធិប្បាយ រាយរឿនឲ្យអស់
លោកសេនាបតីស្តាប់ ហើយទ្រង់មានព្រះតម្រាស់សួរ
ថារឿនយ៉ាងនេះ អស់លោកទីនីនីត្រូវប្រើប្រាស់ទុបាយយ៉ាង
ម្តេច ទើបទីនីនីរៀបត្រង់ឲ្យឃើញ ព្រោះចោទកងខ្លួន
ឯង ជាបញ្ចាល់តែម្យ៉ាង ថាស្តាប់ចម្លើយនេះជាភរិយា
ចម្លើយប្រកែកដាច់ខ្លួនមិនមែនជាភរិយាចោទ រោងចាំនី
សាក្សីខាងក្រៅខ្លួនដឹងឮឃើញទៀត សាក្សីក៏សមប្រកប

បានកំឡាំង ២ ត្រូវលើសចោទ ។
តែព្រះច័យរបស់យើងជាអម្ចាស់ផែនដីចង់ឲ្យពូកែបានឈ្នះ
ដោយមានសុខចិត្តឲ្យឈ្នះផង ទើបយុត្តិធម៌ បើមាន
មិនបានសុខចិត្តឲ្យឈ្នះទេ ដូចជានៅឈ្នះចាំនីតិ ហៅ
ថាឈ្នះដោយ កាដាច្បាប់ ។

សម្តេច - "សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គបាន
ស្តាប់តាមគ្រវីសព្រះតម្រាស់ ឃើញថាព្រះសត្តាចោទ
បានព្រមសុខចិត្តហើយ ត្រង់សាមព្រះកាដាវកឃើញពុក
ចោទ ដឹងថាមានសារិកាស្លាប់នៅផ្តិតជាភាង" ។

"ហេតុដូចម្តេចបានចោទទៅប្រកាន់ចម្លើយទៀត បើ
ចម្លើយប្រកែកដែរ មានតែភរិយាចោទឈ្នះសារិកា
២ប្រ ទើបត្រូវសន្តិកដល់រូបចម្លើយក្រងក្នុងឈ្នះ"

ព្រះករុណា - ថា " សម្តេចចាប់សំនួនត្រូវហើយ
តែបំបែកត្រង់តិយុត្តិធម៌ ព្រោះចោទថា លាក់ពុកត្រង់នេះ

ដើម្បីឲ្យសាមគ្គីព្រះករុណាជាការកត់ឲ្យចាញ់ចុះ ទីនឹងបាទឲ្យរឿន

នេះលឿនមកដល់យើងជាម្ចាស់ផែនដី រកពុកគួរឲ្យ

ព្រមសុខចិត្តទៀត ហោងបាទទាំងជាវក្រឡិចមួយក្នុង

យកខ្លាចមកដុតជួសខ្លួន គ្រងនេះយើងក៏សន្សំយដែរ

បាទជាគ្រូរកទៀតឲ្យឃើញពុកចម្លើយផង សម្តេចត្រូវ

នឹកឲ្យដល់រឿនក៏ដកវាទ្រុឌទៅខ្លះ ។

សម្តេចទៅហូរនៅស្ងៀម ។

ព្រះករុណាជ្រាបថា សម្តេចទៅហូរគង់ចង់រករឿន

ព្រះសក្កា ដោយហេតុអ្វីនិមួយទើបគ្រាស់សួរព្រះសក្កាថា ។

ក្រែងចោទប្រឡំទេដឹងព្រោះ ប្រពន្ធដងក្លែងពេលស្លាប់ទៅ
ហើយឲ្យនិយាយដោយសត្វពិតក្រែងទៅ... ។

សក្តា “សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស បើចម្លើយ
មិនមែនករិយា ខ្ញុំព្រះអង្គទេ សូមជួយជីវិត”

ព្រះករុណា - ក្រាស់សួរនាងចចាត “ឯងឬជា
ខ្លួនសារិកាប្រពន្ធចោទ? ”

ចចាត - ពរម្ចាស់, ខ្ញុំម្ចាស់មិនមែនសារិកាករិយា
ចោទទេ,, ។

ព្រះករុណា - ព្រលិតទៀត “ឯងឬនាំពង្រីក
សារិកាប្រពន្ធចោទ? ,

ព្រលិត- “សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស, ខ្ញុំព្រះ
អង្គមិនមែនទេ នាងនេះរល្មោះចចាត បានដណ្តឹង
រៀបការតាមគ្រឹមត្រូវ” ។

ព្រះករុណា - ទ្រង់ព្រះភិរះមួយស្របក់ ទើបហៅ

ចោទទៅជិតខ្ញុំបង្អស់ថា “កាលឯងនៅទីនេះ តើអ្វីប្រាកដ
ច្បាស់ បានកេស៊ីមានសម្បត្តិទ្រព្យឥតវិញ្ញាណ ទីនេះ
វិញ្ញាណជាអ្វីខ្លះ ដែលនៅមានដល់សព្វថ្ងៃនេះ ?”

ព្រះសត្វ - សូមទ្រង់ព្រះបេតិកភ័យប្រោស របស់
បន្តិចបន្តួច ភ្លើងឆេះអស់នៅកន្លែង ឈ្មោះអាពាល ព្រះ
កណ្តា ទ្រង់ញាក់ព្រះកត្តាហើយថា ក្នុងនោះនៅឯ
ណាអង្សានេះ ?

សត្វ - នៅខ្លះ ដែលសំណាក់សព្វថ្ងៃនេះ ?

ព្រះកណ្តា - អើឯងទៅនាំយកមកអង្សានេះឲ្យចាប់ ក

សត្វ ក៏ថ្វាយចង្អុលទៅហៅយកក្នុងចូលមក ឯអាពាល
បានចូលទៅក្នុងទីចុងព្រះរាជរោង ចេះតែលើបសុំឡើងមើល
ជុំវិញខ្លួន ប្រមុខចេះតែមានស្រងឹតភ្លែងយូរបន្តិច ក៏ដើរទៅ
ពីក្រោយនាងចតាហើយក៏ទទួលបាននាងចតា រួចពី
ប្រាសដេកពីក្រោយខ្លួន នាងនេះមិនបានជីវិត ព្រោះ

កំពុងតែនឹងវ័យខ្លាចណាស់ បណ្តាភារមុខទាំងអស់ក៏ខ្លាច
នរណាជីវិត ។

ព្រះកណ្តា “ត្រាស់ហៅក្រុមព្រះនគរទោល ដែលជា
បេតិកចូលទៅទ្រង់ប្រាប់ ហើយពួកនោះក៏ចេញទៅ
ស្របក់ចូលវិញ ញាក់លីប្រក់កន្លែងពាណិជ្ជកម្ម
ទំលាក់ នៅមុខនាងចតាប្រាស ញាក់យកដាវបកហូតពី
ស្រោប បញ្ជូនទៅពីមុខនាងចតា ហើយនឹងអាពាល
កាលគេទំលាក់ប្រក់ប្រាស ក៏ញាក់ស្លុតមុខហត់ អាពាល
ក៏ក្រោកឡើងព្រះទម្រង់ហត់ហើយដេកដដែលទៅវិញ ។

ព្រះកណ្តាក្រោកពីបល្ល័ង្ក ទ្រង់ទៅឈរពីមុខនាងចតា
ត្រាស់ដោយព្រះសូរសៀងខ្លាំង ថាពេជ្រយាដយកមេនេះ
ទៅប្រហារជីវិតជាមួយនឹងសហាយក ។

នាងចតា - ចិត្តនឹងណាស់ឆ្លើយទូលព្រះអង្គទ្រង់រក
ឃើញ ពីក្នុងខ្ញុំស្លាប់ច្បាស់យ៉ាងម្តេច សូមប្រោសឲ្យជីវិតសិន

នឹងបានអស់ចិត្ត ?

ព្រះករុណា “បន្ទាល់របស់ឯងឆ្ងៃយូរ ប្រាប់ផ្ទះបង្កើតក្រោយ ខ្លួន ឯងក្រឡេកមើលទៅចុះ នាងនោះក៏ងាកក្រឡេកមើល ទៅក្រោយខ្លួនឃើញអាពាហ៍ ក្រឡេកមើលវិញ ហើយ បក់កន្ទុយលិចជើង នាងនោះក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំ ” ។

ព្រះករុណា—ថា “អាពាហ៍ហ្នឹងហើយឬសារិតាម្ចាស់ ឯង អាពាហ៍ក៏ក្រាបទន្ទឹមនឹងនាងសារិតា ស្លាប់ហិបបក់ កន្ទុយហើយលើកចង្កៀង ដាក់លើភ្នែកនាងសារិតា ។ លើក ដៃនឹងប្រាប ព្រះករុណាស្រែកយាត់ថា កុំឲ្យដេញវា សាក្សី នេះមិនស៊ីសំល្អកឯងទេ ” ។

បណ្តា នាម៉ឺននាងអស់ ក៏នឹកគោរពនឹងសរសើរព្រះ ប្រាជ្ញា ព្រះករុណាពេញក្នុងចិត្តព្រះរាជពេន ។ នាង ចចាតក្រាបយំហើយទូលថា “ខ្ញុំម្ចាស់សារិតាសូមព្រះអង្គ ទ្រង់ជ្រាប ថាខ្លួនជាម្ចាស់ឈ្មោះសារិតាពីដើមជាករិយា

ព្រះសក្ការបែបបានជិតក្បែកស្លាមីដោយសេចក្តីគិតខុសព្រោះ អស់ចិត្តនឹងក្នុងគ្រាដែលស្លាមីមិននៅទៅច្បាំងតាំងពី ៦ ខែ

ប្រុសសាហាយនេះឈ្មោះសាកយក្លែងក្លាយជាប្រលិច គ្រា នេះបើព្រះអង្គនឹងទ្រង់ប្រហារជីវិត ក៏សុខចិត្តទទួលតាមកំ ហុស តែសូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះករុណាទុកអាយុខ្ញុំប្រុសឲ្យ រស់នៅឲ្យបាន ព្រោះមានបុត្រ ១ នឹងគ្នានៅក្នុងច្រើនកា- យុជាន់ ១ ឆ្នាំ គ្រាន់បានថែទាំរក្សាបុត្រ ”

ព្រះករុណា ក៏មានព្រះជម្រាស់ហៅព្រះសក្កាមកជិត ហើយក្រាស់ថា?

“ឯងសុខចិត្តឲ្យធ្វើទោសនាងនេះត្រឹមណា ឲ្យថា តាមត្រង់ទៅចុះ ។ សក្កា —“ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ដែលខ្ញុំព្រះអង្គប្តឹងពីនាងនេះ កុំបានតាំងចិត្តជាអាយាជព្យា- បាទទេ គឺប្តឹងចង់លុបឈ្មោះកុំឲ្យគេដឹងឯងបង្គំចំគេ ។ មិន មែនប្រពន្ធឯង ។ ទៅប្រកាន់ ” ព្រះករុណា — “ចុះមុន

មុននោះបើឯងចិត្តល្អ ប៉ុន្តែទៅប្រកាសឲ្យអ្នក ក្រាវតែ
 ឃើញស្គាល់ហើយ ស្ងៀមទៅមិនបានឬ? ..
 សក្កា- សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស និស្ស័យស្រឡាញ់មិន
 បានដាច់ដើរហួសទៅហើយ សម្លេងនាងនេះវាត្រូវតែឲ្យ
 ខ្លួនអណ្តែតមកក្រោយវិញ ១ ព្យាមនើបឡើងឃើញមុខ
 ច្បាស់បូកមាត់ ហៅគេប្រពន្ធតែបង្កើនទៅគេខឹងគេបានទៅ
 ជាប់ជារឿងវែង បើពេលនោះនាងនេះនិយាយដោយស្រួល
 ទទួលសុំទោសតែ ១ ម៉ត់ខ្ញុំព្រះអង្គឥតរលំសោះ ព្រោះ
 ខ្ញុំព្រះអង្គកាំងចិត្តជាងជាតិទេ បើសាងរសចក្ខុក្រក់
 នឹងបៀតបៀនគេ ឲ្យលំបាកដោយកាយវាចាចិត្ត បើនាង
 នេះមិនក្បត់ជិតស្លាប់ដោយភ្លើងពេលបែន ខ្ញុំព្រះអង្គកាំង
 ចិត្តមិនយកស្រីទៀតធ្វើករិយាទេ ក្រាវតែស្លាប់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មិនដែលមានស្រីក្រៅទេ ព្រោះអាណិតស្រីណាស់ បើ
 បានហើយមុខជាអាណិតលែងមិនចេញ ណាអាណិតអ្នកមុខ

មិនចង់ឲ្យគេទុក្ខព្រោះខ្លួនទើបទំជឿសឲ្យផុត ..
 ព្រះករុណា- “ចុះសព្វថ្ងៃឯងមិនគិតរកប្រពន្ធទៀតទេ
 ឬ ?
 សក្កា- “ព្រះករុណាពិសេស រកទៀតបានហើយ
 តែមិនបានរៀបការ ។
 ព្រះករុណា- ចុះឯងថា បើនាងនេះស្លាប់មិនឯង
 មិនរកទៀតទេម៉េចក៏រក ?”
 សក្កា- “ព្រះករុណាពិសេស ខ្ញុំព្រះអង្គទៅដល់ស្រុក
 មាតាប្រាប់ថាស្លាប់ក៏ជឿស្រក់ទឹកភ្នែកមួយរំពេច នឹកឃើញ
 ថាភ្នែកទើបដាច់ចិត្តរកទៀតព្រះករុណា- “ចុះឥឡូវឯងគិត
 ប្តេជ្ញានាងនេះ ?
 សក្កា- “សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស អនុញ្ញាតឲ្យ
 រួចវិលទៅរក្សាបុត្រ ឲ្យសុខសប្បាយទៅចុះ។
 ព្រះករុណា- “ឯងគ្រូនិយាយផ្ទាល់ខ្លួននាងនេះនឹង